

**PROTOKÓŁ
KONTROLI PROBLEMOWEJ
przeprowadzonej w dniu 25 marca 2013r.
w Ośrodku Pomocy Społecznej w Cybince
ul. Słubicka 30
69-108 Cybinka**

Działając na podstawie art.22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2013r. poz. 182) przepisów rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U. Nr 61, poz.543 ze zmianami);

Zespół kontrolny w składzie:

1. **Ewelina Tomaszewska** - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 105-1/2013 z dnia 20 marca 2013r. - *przewodniczący zespołu kontrolnego*;
2. **Krzysztof Frisoli** – Starszy Inspektor w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 105-2/2013 z dnia 20 marca 2013r.,
3. **Tomasz Nowicki** –Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 1053-3/2013 z dnia 20 marca 2013r.,

[Dowód: akta kontroli str. 1-6]

przeprowadził w dniu 25 marca 2013r. kontrolę problemową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Cybince w zakresie realizacji ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” - zgodnie z *Programem kontroli* zatwierdzonym przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej LUW.

[Dowód: akta kontroli str.13-18]

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str.19-24]

Celem kontroli było podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Cybince oraz ocena prawidłowości wydatkowania środków przekazanych z budżetu państwa.

Z uwagi na prowadzone przez Prokuraturę Rejonową w Krośnie Odrzańskim postępowanie w sprawie dotyczącej „*przekroczenia uprawnień, poświadczenia nieprawdy w dokumentach oraz przywłaszczenia mienia w postaci świadczeń rzeczowych oraz środków pochodzących ze zbiorów publicznych w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, przez osoby z kierownictwa Ośrodka Pomocy Społecznej w Cybince oraz Środowiskowego Domu Samopomocy „ Pod Słońcem” w Bieganowie, w okresie od stycznia do sierpnia 2012r. na szkodę Gminy Cybinka*” znaczna część dokumentacji nie była dostępna dla kontrolujących.

Dnia 3 stycznia 2013r. funkcjonariusze KPP w Słubicach zabezpieczyli dokumentację księgową za okres styczeń – sierpień 2012r. oraz akta osobowe klientów, oświadczenia, decyzje administracyjne. Kierownik jednostki wyjaśniła, że nie posiadają kserokopii przekazanej Policji dokumentacji.

[Dowód: akta kontroli str.31-36]

Kontrola merytoryczna przeprowadzona była metodą losową i obejmowała dokumentację świadczeniobiorców w zakresie wybranych zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Kontrolą objęto dokumenty księgowo – finansowe dotyczące realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Metodą losową skontrolowano przekazywane przez jednostkę informacje, dokumenty dotyczące kwot wydatkowanych z dotacji w okresie wrzesień – grudzień 2012 r.

Okres objęty kontrolą: rok 2012 do dnia kontroli.

W trakcie kontroli wyjaśnień udzielała Pani Renata Kubiak – Kierownik jednostki, która stanowisko kierownicze objęła z dniem 1 sierpnia 2012r. (Zarządzenie Burmistrza Cybinki nr 22/201r. z dnia 01 sierpnia 2012r.)

[Dowód: akta kontroli str.25-26]

O rozpoczęciu kontroli powiadomiono podmiot kontrolowany pismem Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. z dnia 18 marca 2013r. znak PS-I.431.1.3.2013.ETom.

[Dowód: akta kontroli str. 7-10]

Ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Zasadność przyznawania pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.
2. Prawidłowość wykorzystania środków budżetu państwa przekazanych gminie w roku 2012 w rozdziale 85295 § 2030.

Ustalenia z kontroli

1. *Zasadność przyznawania pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych*

Podstawą przyznania pomocy jest:

- Ustawa z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz.2259 z 2005r. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2013r., poz. 182 ze zm.),

W ramach prowadzonych czynności kontrolnych przeanalizowano dokumentację 32 osób/rodzin, które w latach 2012-2013 otrzymały pomoc w ramach Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Skontrolowano łącznie 35 decyzji administracyjnych. Ustalono, że OPS udziela pomocy w formie bezpłatnych posiłków dla dzieci, pomocy w formie zasiłków celowych przeznaczonych na zakup posiłku, żywności oraz pomocy w formie świadczenia rzeczowego.

Zgodnie z zapisami Ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego, pomoc w zakresie dożywiania przyznawana jest nieodpłatnie osobom i rodzinom, jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150 % kryterium dochodowego, określonego w ustawie o pomocy społecznej tj. 477 zł (od 1. 10.2012r. – 542 zł) w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 351 zł (od 1. 10.2012r. – 456 zł) na osobę w rodzinie.

Na terenie gminy Cybinka znajdują się 4 placówki, w których dzieci i młodzież korzystają z pomocy w formie posiłków. Dożywianie realizowane jest w placówkach oświatowych znajdujących się na terenie gminy (2 szkoły, 2 Przedszkola). Ponadto Ośrodek pokrywa koszty żywienia dzieci i młodzieży korzystających z posiłków w placówkach znajdujących się na terenie innych gmin.

Z danych zawartych w sprawozdaniu z realizacji Programu w roku 2012 wynika, iż z pomocy w formie gorących posiłków skorzystały 173 osoby z 98 rodzin, co stanowi 27,9% rzeczywistej liczby osób objętych Programem. Z tej formy pomocy korzystają głównie dzieci i uczniowie szkół. Wskaźnik ten stanowi znikomy odsetek liczby osób korzystających z posiłków w skali województwa.

Celem Programu jest udzielanie świadczenia w postaci posiłku, a tylko w wyjątkowych przypadkach, gdy nie ma takiej możliwości lub, gdy pomoc w tej formie byłaby nieuzasadniona z uwagi na sytuację osobistą lub rodzinną, pomoc w formie świadczenia pieniężnego lub rzeczowego.

[Dowód: akta kontroli str.45-56]

Analiza dokumentacji wskazuje, że pomoc w formie bezpłatnych posiłków przyznawana była na okres od września/października 2012 do czerwca 2013r. Z pisemnych wyjaśnień Kierownika jednostki wynika, że *kierując się dobrem osób korzystających z pomocy społecznej oraz specyfiką przyznanej pomocy (...) pomoc w formie posiłku jest przyznawana na dany rok szkolny. W rodzinach (...) przeprowadzane są wywiady aktualizacyjne. Dyrektorzy szkół, przedszkoli (...) przygotowują listy uczniów korzystających z posiłku w danym miesiącu lub przedstawiają noty obciążeniowe z informacją o wydanych posiłkach.* Wyjaśnienia zostały przez kontrolującego przyjęte i uwzględnione. Analiza dokumentacji wskazuje, że rodziny korzystają z różnych świadczeń pomocy społecznej w związku z czym w aktach znajdują się wywiady aktualizacyjne. Ponadto przekazywane przez placówki oświatowe noty obciążeniowe wskazują na fakt korzystania danej osoby (dziecka) z bezpłatnych posiłków.

[Dowód: akta kontroli str.57-58;59-72]

Zgodnie z zapisem art. 6a ustawy z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w szczególnie uzasadnionych

przypadkach dzieciom, uczniom może być przyznana pomoc w formie posiłków *bez konieczności ustalenia sytuacji rodziny* w drodze wywiadu środowiskowego. Liczba uczniów, którym przyznano pomoc nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych ogółem na terenie gminy w danym miesiącu na podstawie wydanych decyzji administracyjnych. Z analizy dokumentacji wynika, iż na terenie gminy Cybinka z tej formy pomocy w roku 2012 skorzystało 5 osób (3%). Tą formą pomocy obejmowano głównie dzieci z rodzin, których miesięczny dochód przekraczał ustawowe kryterium dochodowe uprawniające do korzystania z pomocy. Liczba dzieci objętych pomocą bez konieczności wydawania decyzji administracyjnej w skali miesiąca nie przekroczyła określonej w ustawie granicy 20%.

[Dowód: akta kontroli str.55-56]

W roku 2012 pomocą w formie zasiłków celowych objęto 439 osób z 159 rodzin (71% rzeczywistej liczby osób objętych Programem). Wysokość zasiłku celowego ustalana jest indywidualnie dla każdej rodziny i wynosi średnio od 50-200 zł na osobę w rodzinie.

Ośrodek udziela także wsparcia w formie rzeczowej. Tą formy pomocy w roku 2012 objęto 158 osób z 70 rodzin (25% rzeczywistej liczby osób objętych Programem). Z pisemnych wyjaśnień Kierownika jednostki wynika, iż *osoby ubiegające się o przyznanie tej formy pomocy składają oświadczenie, wskazując placówkę handlową w której zostanie zrealizowana pomoc. Po wydaniu decyzji administracyjnych sporządzana jest lista świadczeniobiorców (odrębna dla każdej placówki handlowej). Na odwrocie listy, właściciel sklepu składa pisemne oświadczenie, że artykuły spożywcze (z bezwzględnym wyłączeniem alkoholu, papierosów, tytoniu, kawy) wydano osobom uprawnionym do odbioru świadczenia. Osoby uprawnione (...), potwierdzają fakt odebrania pomocy rzeczowej podpisując się na liście.*

Wyjaśnienia zostały przez kontrolującego przyjęte. Zbadana w toku kontroli dokumentacja wskazuje na fakt przekazywania przez Ośrodek stosownych list do placówek handlowych jak również fakt potwierdzania przez klienta, własnoręcznym podpisem, odbioru artykułów spożywczych. Powyższe działania wskazują na sprawowany przez kierownika jednostki nadzór w zakresie realizacji pomocy w formie rzeczowej.

[Dowód: akta kontroli str.73-78]

Analizie poddano również sposób prowadzenia dokumentacji osób/rodzin, korzystających ze świadczeń przyznawanych w ramach Programu w tym także zasadność przyznawanych świadczeń. Ustalono, iż dokumentacja w powyższym zakresie nie jest kompletna. W aktach sprawy (dec. nr 8212.1.258.2012; dec. nr 8212.1.177.2012; dec. nr 8224.66.1.2012) brak jest wniosków strony o przyznanie pomocy w ramach Programu. Złożone wnioski dotyczą przyznania pomocy m.in. na zakup opału, artykułów higienicznych. Decyzje administracyjne pozostające w aktach Ośrodka, nie zawierają pełnych danych potwierdzających ich odbiór przez klienta- brak daty (14% skontrolowanej dokumentacji). Ponadto w jednym przypadku stwierdzono odbiór decyzji przez osobę nieuprawnioną tj. siostrę klientki (w aktach sprawy brak stosownego upoważnienia).

W toku czynności kontrolnych sprawdzono dokumentację 3 osób, uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy w Bieganowie, którym w okresie X 2012 / II 2013 została przyznana pomoc w ramach ww. programu. Ustalono, iż rodziny te otrzymały pomoc zgodną ze złożonym wnioskiem (zasiłek celowy- bon żywnościowy do realizacji w sklepie; zasiłek celowy w formie pieniężnej). Decyzjom nadano rygor natychmiastowej wykonalności; na pozostającej w aktach, kopii decyzji potwierdzenie odbioru – data, podpis.

[Dowód: akta kontroli str.63-64;75-76;79-80]

Stwierdzono, iż zadanie realizowane jest z uchybieniami pod względem:

- liczby osób korzystających z pomocy w formie gorących posiłków w stosunku do rzeczywistej liczby osób objętych pomocą w ramach programu;
- liczby osób korzystających z pomocy w formie zasiłków celowych i pomocy rzeczowej oraz
- istotnymi uchybieniami pod względem prowadzonej dokumentacji.

2. Prawdliwość wykorzystania środków budżetu państwa przekazanych gminie w roku 2012 w rozdziale 85295§2030

Podczas kontroli analizowanym obszarem było wykorzystanie środków budżetu państwa przekazanych gminie w roku 2012 w rozdziale 85295 § 2030.

Jako dokumenty źródłowe przyjęto dane księgowe LUW oraz dane księgowe OPS-u.

W 2012 r. gmina Cybinka otrzymała z budżetu państwa środki w rozdziale 85295 § 2030 w łącznej kwocie 113.100 zł, z przeznaczeniem na realizację programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, deklarowany udział środków własnych gminy miał stanowić 40% kosztu zadania i wynieść 75.400 zł.

Z otrzymanych podczas kontroli dokumentów, tj. „Obroty na Klasyfikacjach Wydatków – roboczy” za okres 01.01.2012 r. – 31.12.2012 r. wynika, że całkowity koszt realizacji zadania w 2012 r. wyniósł 188.500 zł, w tym środki własne 75.400 zł (40% kosztu zadania), dotacja 113.100 zł.

Dotacja w wysokości 113.100 zł z LUW do UMiG przekazywana była w roku 2012 w 11 transzach.

Środki na realizację programu w łącznej kwocie 188.500 zł, UMiG przekazał do Ośrodka Pomocy Społecznej w Cybince w 70 transzach, z tego: w I kwartale kwota przekazana wyniosła 47.570 zł, kwartał II kwota 31.341 zł, kwartał III kwota 20.720 zł. oraz w kwartale IV przelano kwotę 88.869 zł. Środki przekazywano bez określenia, czy przekazuje się środki pochodzące z dotacji, czy też środki własne.

Na podstawie protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień/oświadczeń pełniącej obowiązki Głównego Księgowego Pani Anny Bieniasz – Krzywiec ustalono, iż środki na zadanie własne z rozdziału 85295 przekazywane były przez gminę w terminach i kwotach wnioskowanych przez OPS, bez rozdzielenia jej na dotację celową i środki własne gminy.

Jednakże informacja o otrzymanej dotacji była przekazywana z UMiG do OPS-u w formie kopii wyciągu bankowego. Na tej podstawie OPS mógł stwierdzić, ile środków na realizację zadania może przeznaczyć po stronie dotacji. Po dokonaniu przez OPS podziału

przekazanych przez UMiG środków, wydatki dotyczące realizacji zadania były księgowane w Księdze Głównej z przypisaniem ich do środków z budżetu gminy lub z LUW.

[Dowód: akta kontroli str. 37-44;85-86;87-216]

Przeanalizowano 17 list wypłat (na łączną kwotę 50.958,09 zł) dot. świadczenia rzeczowego, zasiłku celowego (świadczenie pieniężne) oraz pomocy w formie posiłku, pod kątem zgodności podziału kwot na środki z dotacji i środki własne gminy. W 88% list podział kwoty ogółem na liście wypłat nie jest tożsamy z kwotami wykazanymi w dokumencie „Obroty na klasyfikacjach wydatków - roboczy” dotyczących dożywiania z podziałem na: budżet gminy (852 85295 3110 0000) i środków z dotacji LUW (852 85295 3110 0002).

[Dowód: akta kontroli str.87-134;217-286]

W trakcie trwania czynności kontrolnych zweryfikowano również dane księgowe („Obroty na klasyfikacjach wydatków - roboczy”) jednostki w stosunku do informacji przekazywanych przez OPS do LUW w monitoringu. Wszystkie wydatki wykazane przez OPS w „Obrotach na klasyfikacjach wydatków - roboczy” były zgodne z wydatkami z dotacji w roku 2012, w okresach: styczeń – marzec, styczeń – czerwiec, styczeń – wrzesień, przekazanymi przez jednostkę w monitoringu.

[Dowód: akta kontroli str.135-136]

Skontrolowano wydatki na realizację przedmiotowego zadania w przypadku 9 decyzji administracyjnych:

- OPS.8212.1.181.2012 z dnia 29.10.2012 r.,
- OPS.8212.1.183.2012 z dnia 29.10.2012 r.,
- OPS.8212.1.249.2012 z dnia 12.12.2012 r.,
- OPS.8212.1.228.2012 z dnia 04.12.2012 r.,
- OPS.8212.1.167.2012 z dnia 19.10.2012 r.,
- OPS.8212.1.265.2012 z dnia 20.12.2012 r.,
- OPS.DOŻ.8212.53.2012 z dnia 20.02.2013 r.,
- OPS.8212.1.258.2012 z dnia 19.12.2012 r.
- OPS.8212.1.224.2012 z dnia 29.11.2012 r.

Z umieszczonej na listach dekretacji wynika, że wydatki zostały poniesione z rozdziału 85295 § 3110.

Stwierdzono, uchybienia w realizacji zadania pod względem podziału kwot na środki z dotacji i środki własne gminy na listach wypłat (rozbieżności z kwotami wykazanymi w dokumencie „Obroty na klasyfikacjach wydatków - roboczy”).

WNIOSKI:

Nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień w realizacji zadań pod względem:

1. Rozpatrywania wniosków w zakresie przyznawania pomocy w ramach programu dzieciom, młodzieży, osobom dorosłym.

2. Wydatkowania środków z dotacji, przekazanych gminie w rozdziale 85295 § 2030 na doposażenie punktów przygotowania lub wydawania posiłków.
3. Przekazywanych przez jednostkę informacji dotyczących kwot wydatkowanych z dotacji na całe zadanie w okresach: styczeń – marzec, styczeń – czerwiec, styczeń – wrzesień.
4. Terminów przekazywania środków z Urzędu Gminy do OPS-u.

Stwierdzono uchybienia lub istotne uchybienia, nieprawidłowości w zakresie:

1. Liczby osób korzystających z pomocy w formie gorących posiłków.
2. Liczby osób korzystających z pomocy w formie zasiłków celowych.
3. Prowadzenia dokumentacji dotyczącej przyznawania pomocy w ramach Programu.
4. Podziału kwot na środki z dotacji i środki własne gminy.

Odpowiedzialność za uchybienia w kontrolowanym zakresie ponosi Kierownik Ośrodka.

Na tym kontrolę zakończono.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do znajdującej się w Ośrodku Pomocy Społecznej książki kontroli – poz. Nr 5.

Pouczenie

Na podstawie § 16 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 z 2005 r.) kierownik jednostki może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny odmowy. Odmowa podpisania protokołu przez kierownika jednostki nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.

Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego wobec zastrzeżeń.

Pisemne zastrzeżenie do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów. Zespół inspektorów przeprowadza dodatkowe czynności kontrolne, jeżeli z analizy zastrzeżeń wynika potrzeba ich podjęcia. Z przeprowadzonych dodatkowych czynności kontrolnych sporządza się protokół.

Jeżeli zespół inspektorów stwierdzi zasadność zastrzeżeń, dokonuje zmian w protokole kontroli. W razie nieuwzględniania zastrzeżeń, w całości lub części, zespół

inspektorów zajmuje stanowisko na piśmie i przekazuje je do akceptacji Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego. Stanowisko w sprawie zgłoszonych zastrzeżeń przekazuje się kierownikowi jednostki podlegającej kontroli.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Cybince, drugi – Burmistrzowi Gminy Cybinka, trzeci - pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący

Kierownik

.....

.....

Ewelina Tomaszewska
Inspektor Wojewódzki

Renata Kubiak

.....

Krzysztof Frisoli
Starszy Inspektor

.....

Tomasz Nowicki
Inspektor Wojewódzki

Gorzów Wlkp. 29-05-2013

Cybinka 04-06-2013r.